

LONDYN, 23 stycznia: Dziś Brytyjskie Muzeum w Londynie zaprezentowało najnowszy Roczniowy Raport o Przenośnych Zabytkach (Portable Antiquities Scheme - PAS). Pokazał on, że w 2022 roku zarejestrowano 53 490 znalezisk archeologicznych, w tym 1378 przypadków Skarbów, co stanowi najwyższą liczbę zgłoszoną w ciągu jednego roku w historii. Te rekordowe liczby podkreślają ogromny wkład, jaki członkowie społeczeństwa wnoszą w zwiększanie wiedzy archeologicznej w Wielkiej Brytanii dzisiaj. Większość obiektów została znaleziona przez osoby poszukujące za pomocą detektorów metali, a większość odkryć dokonano na uprawnych terenach, gdzie w innym przypadku mogłyby zostać utracone wskutek orki. Niewielki odsetek znaleziono podczas "mud-larkingu", czyli przeszukiwania błotnistych brzegów rzek w poszukiwaniu znalezisk.

W 2022 roku hrabstwa, które zarejestrowały najwięcej znalezisk PAS, to Lincolnshire (5101), Norfolk (4265) i Suffolk (2727) - wszystkie hrabstwa rolnicze, gdzie poszukiwanie detektorami metali jest popularne. W tym samym okresie, hrabstwa Norfolk (95), Hampshire (83) i Kent (81) miały największą liczbę znalezisk skarbów. Gwiazdą okładkową corocznego raportu PAS jest mała, misternie wyrzeźbiona paciorek z kości, typu memento mori (pamiętaj, że umrzesz), przedstawiająca twarz młodej kobiety (prawdopodobnie mająca przedstawiać Matkę Boską) z jednej strony i czaszkę (symbolizującą śmiertelność) z drugiej. Została znaleziona przez Caroline Nunnely podczas "mud-larkingu" na nabrzeżu rzeki Tamizy w Queenhithe, City of London (LON-78B66F). Zgodnie z warunkami jej pozwolenia na korzystanie z nabrzeża rzeki Tamizy w Londynie, Caroline zarejestrowała znalezisko wraz z Stuartem Wyatt'em, oficerem łącznikowym ds. znalezisk dla Londynu.

Podczas premiery został również zaprezentowany złoty "zapinacz do stroju" sprzed 3000 lat znaleziony w Staffordshire (DENO-A4D394). Ten niezwykle złoty przedmiot ilustruje kulturowe związki między Irlandią a Wielką Brytanią w epoce brązu. Wówczas irlandzcy kowale produkowali niektóre z najbardziej wyrafinowanych złotych przedmiotów w Europie. Zgodnie z dokładnym badaniem przeprowadzonym przez naukowca z British Museum, Laurę Perucchetti, i kuratora, Neila Wilkina, duży, enigmatyczny zapinacz składa się z jednolitego, odlewanego korpusu w kształcie łuku łączącego dwie zręcznie wydobyte, stożkowate końcówki. Być może był noszony na

ciele, aby utrzymać razem płaszcz, spódnicę lub suknię ważnej osoby. Jeden zaledwie z siedmiu odkrytych w Anglii lub Walii, znalezisko z Staffordshire jest jednym z najlepiej zachowanych przykładów z Wielkiej Brytanii. Zapinacz do stroju został znaleziony przez Jonathana Needhama podczas poszukiwań za pomocą detektora metali i prawdopodobnie zostanie nabyty przez muzeum.

Na wystawie pojawiła się także skrzynia z 26 złotymi monetami z epoki żelaza znaleziona w East Garston, West Berkshire (BERK-EE5FDB), ukryta wewnątrz krzemieniowego pojemnika. Naturalnie występująca bryłka krzemienia ma kształt zbliżony do kuli, a monety były szczelnie upakowane w jej pustym wnętrzu. Znane są inne skarby z epoki żelaza, ukryte w ten sposób, w tym skarb z Westerham, Kent, znajdujący się w kolekcji British Museum. Złote monety to wszystkie statery, rodzaj lokalnie produkowanych w obszarze wschodniego Wiltshire pod koniec epoki żelaza (ok. 50–20 p.n.e.). Jedna strona przedstawia ślady abstrakcyjnego wzoru z krzyżującymi się wienieciami, a druga ukazuje galopującego konia w prawo z motywem spiralnym powyżej i kołem poniżej.

Mark Jones, pełniący obowiązki dyrektora Muzeum Brytyjskiego, powiedział: „Muzeum Brytyjskie jest dumne z roli, jaką odgrywa w zarządzaniu Programem Przenośnych Zabytków i nadzorowaniu stosowania Ustawy o Skarbach z 1996 roku w Anglii. Informacje dotyczące odkryć są rejestrowane przez PAS w celu poszerzenia wiedzy na temat dawnych ludów, gdzie i jak żyli. W ten sposób odzwierciedla każdą część historii ludzkości, począwszy od paleolitu, aż po czasy bardziej współczesne, na terenie całej Anglii i Walii. Większość zarejestrowanych znalezisk została odkryta przez członków społeczności poszukiwaczy za pomocą wykrywaczy metali, i chciałem szczególnie podziękować im za rejestrowanie tych przedmiotów za pośrednictwem PAS.”

Michael Lewis, Kierownik PAS i Skarbów w Muzeum Brytyjskim, powiedział: „Rok 2022 był kolejnym udanym rokiem dla Programu Przenośnych Zabytków, z dodatkowym zarejestrowaniem 53 490 przedmiotów archeologicznych w jego bazie danych, co przynosi ogólną liczbę prawie 1,7 miliona odkryć. Chociaż odkrywcy są

zobowiązani do zgłaszania Skarbów, większość znalezisk jest zgłaszana dobrowolnie, co czyni to wkładem naprawdę godnym uwagi.”

Pippa Pearce MBE, Starszy Konserwator w Muzeum Brytyjskim, powiedziała: „Wiele zastawów przynoszonych do Muzeum wymaga oczyszczenia przed tym, jak mogą być badane przez kuratorów. Każda moneta to miniaturowy dokument. Aby została zrozumiana, musi być odczytana, a rolą konserwacji jest umożliwienie tego, odkrywając ukryte detale spod konkrecji i korozji, które gromadzą się podczas pochówku.”

Uwagi dla redaktorów

W Wielkiej Brytanii definicja Skarbu obejmuje każdy metaliczny przedmiot, którego co najmniej 10 procent masy stanowi złoto lub srebro, i który ma co najmniej 300 lat, gdy zostanie znaleziony.

W zeszłym roku definicja została zaktualizowana. Jeśli znaleziono po 30 lipca 2023 roku, przedmiot może być potencjalnym Skarbem, jeśli nie spełnia powyższych kryteriów, ale jest w całości lub częściowo wykonany z metalu, ma co najmniej 200 lat i zapewnia wyjątkowe spojrzenie na aspekt historii narodowej lub regionalnej, archeologii lub kultury dzięki jednemu lub kilku z następujących kryteriów:

- jego rzadkość jako przykład jego typu znalezionego w Zjednoczonym Królestwie
- miejsce, region lub część Zjednoczonego Królestwa, w którym został znaleziony, lub
- jego związek z określoną osobą lub wydarzeniem

Program Przenośnych Zabytków w Muzeum Brytyjskim

Baza danych Programu Przenośnych Zabytków (PAS) finds.org.uk/database zawiera informacje o ponad 1 608 000 przedmiotach, które są dostępne dla publiczności. Większość tych znalezisk została odkryta przez poszukiwaczy z wykrywaczami metali - 96% w 2021 roku. Muzeum Brytyjskie popiera odpowiednie podejście do poszukiwania znalezisk, zgodnie z Kodeksem Postępowania w Odpowiedzialnym Poszukiwaniu Zabytków w Anglii i Walii, który pomaga chronić archeologię i poszerzać naszą wiedzę o przeszłości.

PAS rejestruje znaleziska archeologiczne odkryte przez publiczność, aby poszerzać wiedzę, opowiadać historie dawnych społeczności i zwiększać zainteresowanie przeszłością. Jest to projekt partnerski, zarządzany przez Muzeum Brytyjskie w Anglii i przez Amgueddfa Cymru (Muzeum Walii) w Walii, we współpracy z prawie 100 krajowymi i lokalnymi organizacjami, realizowany za pośrednictwem swojej sieci lokalnych Oficerów ds. Łączników Znalezisk i wspierany przez kluczowy personel Muzeum Brytyjskiego i Amgueddfa Cymru, a także przez Walijskie Fundacje Archeologiczne, Krajowych Doradców ds. Znalezisk, Asystentów ds. Łączników Znalezisk, stażystów i wolontariuszy społeczności.

Mark Jones, pełniący obowiązki dyrektora British Museum, powiedział: „Program Przenośnych Zabytków, zarządzany przez British Museum w Anglii oraz w Walii przez Muzeum Amgueddfa Cymru Wales, to projekt partnerski, który współpracuje z prawie 100 partnerami krajowymi i lokalnymi w celu osiągnięcia celów Programu. W Anglii jest finansowany przez grant Ministerstwa Cyfryzacji, Kultury, Mediów i Sportu dla British Museum, z wkładami lokalnych partnerów. Wszyscy Pracownicy Łącznikowi (w Anglii) pracujący dla Programu Przenośnych Zabytków są zatrudnieni lokalnie, ale działają jako zespół krajowy pod kierownictwem British Museum.

Tysiące obiektów archeologicznych odkrywanych jest każdego roku, wiele z nich przez członków publiczności, a większość przez osoby korzystające z detektorów metalu. Jeśli zostaną zarejestrowane, te znaleziska mają ogromny potencjał do zmiany wiedzy archeologicznej, pomagając archeologom zrozumieć, kiedy, gdzie i jak ludzie żyli w przeszłości. Program Przenośnych Zabytków (www.finds.org.uk) oferuje jedyny w swoim rodzaju mechanizm aktywnego rejestrowania takich znalezisk, które są udostępniane publicznie w jego bazie danych online.

Program Przenośnych Zabytków również skorzystał z staży finansowanych przez Trust Headley, zapewniając możliwości rozwoju kariery w archeologii. Ponadto Fundusz Grahama i Joanny Barkera umożliwił dodatkowe wsparcie dla Programu Przenośnych Zabytków w obszarach o niskich zasobach.

Program Przenośnych Zabytków serdecznie zaprasza wszystkich zainteresowanych wsparciem jego pracy na szczeblu lokalnym do kontaktu z British Museum.

Wiele organizacji również wspiera nabywanie znalezisk skarbów, w tym Art Fund, Trust Headley, Fundusz Loterii Dziedzictwa, Narodowy Fundusz Pamięci Dziedzictwa i Fundusz Zakupowy V&A. Bez tych, jak również publicznych datków, wiele ważnych znalezisk archeologicznych nie znalazłoby się w kolekcjach publicznych.

Ustawa o Skarbach 1996

Zgodnie z Ustawą o Skarbach (www.finds.org.uk/treasure) znalazcy mają obowiązek prawny zgłoszenia wszystkich znalezisk potencjalnych skarbów lokalnemu koronerowi w okręgu, w którym znaleziono przedmiot. Sukces Ustawy jest możliwy tylko dzięki pracy Programu Przenośnych Zabytków, doradzając znalazcom ich obowiązki prawne, udzielając porad na temat procedury i pisząc raporty dla koronerów o znaleziskach skarbów.

Ustawa pozwala na to, aby krajowe lub lokalne muzeum nabywało znaleziska skarbów na rzecz dobra publicznego. Jeśli do tego dojdzie, wypłacana jest nagroda, która (zwykle) jest równo dzielona między znalazcę a właściciela ziemi. Zainteresowane strony mogą zrzec się prawa do nagrody, umożliwiając muzeom nabycie znalezisk za obniżoną cenę lub bezpłatnie. Nagrody są ustalane na pełną wartość rynkową znalezisk, określoną przez Sekretarza Stanu na podstawie opinii niezależnego panelu ekspertów, znanego jako Komitet Wyceny Skarbów.

Administracja procesem skarbów odbywa się w British Museum. Praca ta obejmuje przygotowanie spraw dotyczących skarbów do dochodzeń koronerów, zapewnienie sekretariatu dla Komitetu Wyceny Skarbów oraz zajmowanie się przypadkami, które zostały odrzucone, oraz wypłatą nagród.